

מידעון ראשוני לנכי צה"ל

הקדמה

מתוך חשיבות הנושא ועל מנת להקל עליכם במתן מענה לשאלות המתעוררות בנוגע לתהליכי ההכרה, הטיפול והשיקום העומדים בפניכם, מצאנו לנכון, כארגון היציג של נכי צה"ל, להביא בפניכם מידעון ראשוני ותמציתי אודות ההכרה, הטיפול, השירותים והזכויות להם אתם זכאים מתוקף הכרתכם כנכי צה"ל ודרכי התקשרות עם נציגי הארגון.

הבהרה

אין במידעון זה, כולו או מקצתו, כדי לענות על שאלות פרטניות, ואין בו משום קביעה משפטית או רפואית לגבי קבלת הזכויות המפורטות להלן. כל זכאות או הטבה המפורטות להלן, תידון על פי הכללים הקבועים בחוק הנכים, בתקנות מכוחו או בהוראות אגף שיקום נכים. דף המידע נועד להביא לידיעתך מידע תמציתי על השירותים והזכויות מאגף שיקום נכים במשרד הביטחון ומארגון נכי צה"ל ואינו מהווה תחליף למידע אותו הנכם זכאים לקבל מעובדי אגף שיקום נכים במשרד הביטחון ומנציגי ארגון נכי צה"ל. בנוסף, אין באמור במידעון כדי להחליף ייעוץ או חוות דעת עם איש מקצוע מומחה בתחום. כל האמור במידעון זה לגבי נכים מתייחס גם לנשים נכות.

כללי

ארגון נכי צה"ל

ארגון נכי צה"ל הינו הארגון היציג של נכי צה"ל מכוח חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט-1959. הארגון נוסד בשנת 1949 ומונה כיום כ- 50,000 חברים. לארגון חמישה מחוזות הפרוסים ברחבי הארץ: מחוז ת"א- יפו והמרכז, מחוז חיפה והצפון, מחוז ירושלים, מחוז השפלה, מחוז באר שבע והדרום. הקמת בית לוחם נוסף באשדוד נמצאת כרגע בתכנון.

לארגון ארבעה בתי לוחם: בת"א, בירושלים, בחיפה ובבאר שבע. בתי הלוחם הם מרכזי ספורט, תרבות, פנאי וחברה לנכי צה"ל ובני משפחותיהם. בבתי הלוחם אפשר למצוא פעילויות במגוון ענפי ספורט, מכון כושר, חוגים שונים, בריכת שחייה, טיפולים שיקומיים ופיזיותרפיה, הידרותרפיה, עיסויים ועוד. בנוסף הארגון מנהל מרכז נופש והחלמה בית-קיי בנהריה. חברות בבית הלוחם כרוכה בתשלום דמי חבר חודשיים בעלות סמלית.

מטרות הארגון הן לשפר ולשמור על זכויות נכי צה"ל, לעודד את נכי צה"ל לחיי עבודה כאזרחים מועילים למדינה ולחברה. בנוסף, הארגון מארגן ויוזם פעילויות חברתיות, שיקומיות, ספורטיביות ותרבותיות, מוציא משלחות נכים לחו"ל, מעניק מלגות להשכלה, לספורט, ליצירה וכן הלוואות מקרן סיוע.

במסגרת חברותך בארגון הנך זכאי, בין היתר:

- **סיוע, ייעוץ, הכוונה והדרכה במימוש זכויותך באמצעות מחוזות הארגון** - בעת פנייתך למחוזות הארגון לקבלת ייעוץ, מומלץ להגיע עם הפרוטוקול האחרון של הוועדה הרפואית על מנת לבדוק את מלוא זכויותך בהתאם לסעיפי המבחן ודרגת הנכות שנקבעו לך.
- **חברות בבית הלוחם וזכאות לשלל השירותים הניתנים בבית** - נכי צה"ל זכאים להיות חברים בבתי הלוחם. בתי הלוחם הם מרכזי ספורט, תרבות, פנאי וחברה לנכי צה"ל ובני משפחותיהם. במסגרת בתי הלוחם, ניתן למצוא פעילויות במגוון ענפי ספורט, מכון כושר, חוגים שונים, בריכת שחייה, טיפולים שיקומיים ופיזיותרפיה, הידרותרפיה, עיסויים ועוד.
- **סיוע במלגות ללימודים להשכלה גבוהה** - מידי שנה מחלק ארגון נכי צה"ל מלגות לחברי ארגון הלימודים במוסדות להשכלה גבוהה וליוצרים. עיקרי הקריטריונים להגשת בקשה למלגה מטעם הארגון הוא חברי ארגון שאינם מקבלים מימון לימודים מלא ממשרד הביטחון או ממוסד אחר.
- **סיוע במלגות יוצרים** - מידי שנה מחלק הארגון מלגות יוצרים לחברי הארגון אשר פרסמו יצירה בתחומי הספרות, השירה, הציור, הפיסול וכד'.

- **סיוע בהלוואה מקרן עזרה הדדית** - נכי צה"ל זכאים לקבלת הלוואות לכל מטרה, בסכומים של עד 11,000 ₪ ללא ריבית, על פי קריטריונים של ועדת הקרן.
- **השתתפות במשלחות לחו"ל ואירוח ע"י הקהילות היהודיות** - ארגון נכי צה"ל מוציא משלחות אירוח לנכי צה"ל לשוויץ, אנגליה, קנדה וארה"ב. ניתן לצאת רק פעם אחת למשלחת.
- **נופש במלונות ישרוטל באילת** - ארגון נכי צה"ל מוציא נכים מדי שנה לנופש במלונות ישרוטל באילת (בתרומתו הנדיבה של מר דיויד לואיס). זכאים להגיש מועמדות חברים באחוזי נכות החל מ- 30% ומעלה שלא יצאו למשלחות בעבר.
- **חברות במועדון "חבר צרכנות"** - ארגון נכי צה"ל מקיים שיתוף פעולה עם מועדון הצרכנות "חבר" ומאפשר לעמיתיו (נכה צה"ל חבר הארגון, בן הזוג וילדים בגילאי 18-28) ליהנות מכרטיס אשראי של "חבר" המזכה במגוון הנחות והטבות עם מגוון בתי עסק ורשתות בתחומי מוצרי הצריכה, מזון, סלולר, רכב, נדל"ן, תיירות ועוד.
- **ביטוח חיים** - נכי צה"ל זכאים לביטוח חיים התקף למקרה מוות בלבד ("ריסק") עד גיל 75. דמי הביטוח משולמים במסגרת דמי החבר לארגון ועומדים ע"ס של כ-20 ₪ לחודש כאשר משהב"ט משלם לחברת הביטוח סכום זהה.
- **ביטוח סיעודי** - נכי צה"ל זכאים, בכפוף להצהרת בריאות מקוצרת, להיות מבוטחים בביטוח סיעודי המקנה פיצוי כספי של 4,300 ₪ לחודש למשך 60 חודש במקרה של מצב סיעודי. דמי הביטוח החודשיים משולמים באמצעות דמי החבר כאשר משהב"ט משלם לחברת הביטוח סכום זהה. חברי הארגון זכאים להגדיל את גובה הפיצוי החודשי ולצרף בני משפחה.
- **ביטוח רפואי** - נכי צה"ל מבוטחים בביטוח רפואי קבוצתי הנותן מענה לתרופות שלא בסל הבריאות, השתלות בחו"ל וטכנולוגיות רפואיות. חברי הארגון יכולים להרחיב את הפוליסה ולרכוש בתנאים מיטיבים במסגרת ההסדר של הארגון כיסויים נוספים שעיקרם ניתוחים פרטיים, פיצוי למקרה מחלה קשה.

אגף שיקום נכים במשרד הביטחון: אגף השיקום מופקד על השיקום של נכי צה"ל. פעילות אגף שיקום נכים מושתת על מערכת שלמה של חוקים, תקנות, פסקי דין, חוזרים רפואיים, נהלים והוראות משרד הביטחון ואגף שיקום. השירות והטיפול במסגרת אגף השיקום, ניתן באמצעות מגוון רחב של עובדים בעלי תפקידים במקצועות כגון: רופאים ושירותי רפואה, רווחה, שיקום סוציאלי ותעסוקתי, כספים ועוד.

הטיפול בכלל הנכים ניתן ע"י אגף השיקום באמצעות שבעה מחוזות שיקום הפרוסים ברחבי הארץ: מחוז ירושלים, מחוז חיפה, מחוז תל אביב, מחוז דן, מחוז רחובות, מחוז באר שבע, מחוז טבריה, ושלוחות בנתניה ובאילת. מידע נוסף ומפורט יותר לגבי הזכויות והשירותים אותם מספק אגף השיקום, ניתן לקבל באמצעות מחוזות השיקום או באמצעות אתר האינטרנט בכתובת: www.shikum.mod.gov.il או באמצעות המוקד הטלפוני בטלפון: 03-7776777.

חלק' א: שלבי תהליך ההכרה

הגשת טופס בקשה להכרת זכות הכרה/חבלה/מחלה לאגף השיקום במשהב"ט:

- אופן מילוי טופס ההכרה הינו חשוב מאוד ויש לעשותו כהלכה.
- יש לצרף לטופס ההכרה מסמכים רפואיים הנוגעים לפציעה לרבות דו"ח אשפוז, בדיקות עזר רפואיות, דו"ח פציעה חתום וכד'.
- יש לוודא רישום של כל הפגיעות שהתובע מבקש הכרה לגביהן. פגיעה שלא תצוין בטופס - לא תפתח לגביה תהליך הכרה בשלב הראשוני, ואי ציון ברור של הקשר הסיבתי לשירות ולנסיבות הפציעה עלול לגרום לעיכוב הטיפול בבקשה.
- מרגע שהתקבלה החלטת קצין התגמולים על ההכרה בחבלה, זכאי התובע לקבל על חשבון המדינה טיפול רפואי בגין הפגיעה שלגביה תובע הכרה.
- במידה וקיימת אי כשירות זמנית לעבודה, בהתאם לאישורים רפואיים, זכאי התובע לקבל תגמול טיפול רפואי, וכן הסעות לטיפולים רפואיים בהתאם להמלצת הרופאים המטפלים.
-

ועדות רפואיות

נכה שתביעתו הוכרה על ידי קצין התגמולים יוזמן להופיע בפני ועדה רפואית לצורך קביעת אחוזי נכותו. הוועדה הרפואית תקבע את אחוזי הנכות (קבועה או זמנית) לכל סוג פגיעה, לפי חומרתה.

סמכות הוועדות הרפואיות - הוועדה הרפואית היא הרשות שבסמכותה לקבוע את אחוזי הנכות של נכה. יש שני סוגים של ועדות רפואיות - ועדה רפואית מדרג ראשון (מחוזית) וועדה רפואית עליונה, שהיא ועדת רפואית שדנה בערעור על החלטת ועדה רפואית מדרג ראשון.

חברי הוועדה - חברי הוועדה הרפואית הם רופאים מומחים המתמנים על ידי שר הביטחון. החלטותיהם מתקבלות על יסוד הממצאים הרפואיים והתאמתם למבחנים לקביעת דרגות נכות.

הרכב הוועדה - הרכב ועדה מחוזית יכול לרפא מומחה אחד לפחות, ובוועדה העליונה שלושה רופאים מומחים. הרכב הוועדה נקבע על ידי משרד הביטחון לפי סוגי התמחות ושיקולים רפואיים. בדרך כלל, ועדה רפואית מורכבת מרופא אחד המתמחה בתחום רפואי מסוים, ומזכיר ועדה, שתפקידו לדאוג לצד המנהלי של ניהול הוועדה ולרשום את דו"ח הוועדה. אם התלוננת על מספר מחלות או מספר ליקויים רפואיים במקצועות ובנושאים רפואיים, סביר כי תיבדק על ידי מספר רופאים מומחים.

תפקיד הוועדה הרפואית - לקבוע מצב רפואי תפקודי וחומרתו של הנבדק על בסיס החומר הרפואי ובדיקה פיזיקאלית, ולתרגמו להגדרה מילולית ולצידה אחוזי נכות, כפי שמופיעה ברשימת המבחנים לקביעת דרגת נכות.

תפקיד הוועדה הרפואית המחוזית

- לקבוע את אחוזי הנכות לזכאים שקצין התגמולים הכיר בתביעתם.
- לבחון מחדש בקשות של זכאים הטוענים שנכותם המוכרת הוחמרה ("החמרת מצב") ובתנאי שעברו שישה חודשים ממועד הוועדה הרפואית האחרונה שדנה בנכות זו.
- לדון מחדש בפגימות או פציעות שנקבעה להם אחוזי נכות זמניים.
- לדון בבקשות של נכים הטוענים כי התפתחה אצלם נכות חדשה הנובעת מנכות מוכרת, ובהגדרתה היא "נכות מוסבת" (תקנה 9 לתקנות קביעת דרגות נכות).

ועדה רפואית עליונה - זוהי ערכאה לערעור על החלטת הוועדה הרפואית מדרג ראשון. בסמכות הוועדה הרפואית העליונה לדון בערעורים המוגשים על החלטות הוועדות הרפואיות המחוזיות. הוועדה מוסמכת לאשר את החלטות הוועדות הרפואיות המחוזיות, לבטלן או לשנותן.

ערעור על החלטת הוועדה הרפואית העליונה לבית משפט מחוזי - ניתן לערער על החלטת הוועדה הרפואית העליונה בפני בית המשפט המחוזי, בשאלה משפטית בלבד.

מבחנים לקביעת אחוזי נכות - אגף השיקום פועל על פי תקנות המכילות תיאור מפורט של פגימות ומחלות לפי סוגיהן. לכל פגימה ומחלה נקבעו אחוזי נכות, בצד הפירוט של החומרה וההגבלה המסוימת שנגרמה על ידי אותה פגיעה.

קביעת אחוזי נכות ראשונה

- לאחר שהושלם איסוף החומר הרפואי והתקבלו תוצאות בדיקות רפואיות, ימנה יו"ר הוועדה הרפואית רופאים מומחים מתאימים לוועדה בהתאם לפגימות הנכה.
- במקרים בהם חסר חומר רפואי ועפ"י הנחיית יו"ר הוועדות הרפואיות, יפנה עובד המזכירות הרפואית למוסדות הרפואיים להם היה קשר עם הנכה (כגון: בתי חולים, קופ"ח, צה"ל וכדומה), ויבקש את החומר הנדרש.
- כל חומר רפואי שנאסף על ידי אגף השיקום יוכל לעמוד גם בפני הנכה, וזאת על פי בקשתו של הנכה.
- במכתב המזמן את הנכה לוועדה הרפואית, יצוין כי לנכה עומדת זכות לעיין במסמכים הקיימים בתיקו לרבות מסמכים רפואיים שנאספו ע"י האגף מצדדים שלישיים, טרם התכנסות הוועדה הרפואית.
- המזכירות הרפואית תישלח הזמנה לנכה על מועד ומקום הוועדה ובמקביל תבצע רישום לציון פרטי הוועדה, הן ביומן הוועדות הרפואיות והן בכרטיסו האישי של הנכה במערכת המידע הממוחשבת.
- אם הודיע הנכה לוועדה לפני תחילת הדיון שלא יוכל להתייצב, רשאי יו"ר הוועדה הרפואית לדחות את מועד הדיון.
- הנכה יכול להביא עמו בן משפחה או מלווה אחר לפי רצונו אשר יוכלו לטעון את דבריהם בפני הוועדה. בכל מקרה, המלווים לא ישתתפו בדיון המקצועי של הוועדה.
- טיעוני הנכה, לרבות טיעוני בא כוחו או מלווה אחר שהתלווה אליו, בפני הוועדה הרפואית - יתועדו בכתב, ויאושר בחתימת הנכה (להלן: פרק טיעוני הנכה). פרק טיעוני הנכה יהווה חלק מפרוטוקול הוועדה הרפואית. העתק מפרק טיעוני הנכה יימסר לידי הנכה.
- מיד עם תום הוועדה יוחזרו התיקים למזכירות הרפואית, אשר תעבירם ליו"ר לעיון ולאשרור.
- תיק שסוכם, אושרר ונחתם ע"י יו"ר הוועדות הרפואיות בחתימתו על גבי הפרוטוקול, יוזנו הפרטים למערכת המידע הממוחשבת ע"י רכז/אחראי לוועדות רפואיות, והתיק יועבר לקצין התגמולים להוצאת החלטת הוועדה הרפואית בכתב לנכה.

ערעור על קביעת דרגת נכות בפני ועדה רפואית

- נכה אשר חולק על החלטת הוועדה הרפואית המחוזית רשאי להגיש ערעור תוך 45 יום מיום קבלת הודעת קצין התגמולים המפרט את קביעת הוועדה.
- אם הנכה מבקש ארכה נוספת להגשת נימוקי הערעור, ו/או חו"ד, רשאי יו"ר לאשר ארכה נוספת של 60 יום. ארכה נוספת של 30 ימים נוספים תינתן בנסיבות מיוחדות לפי החלטת יו"ר הוועדות.
- נכה המרותק למיטתו באשפוז בבית חולים ואינו מסוגל להתייצב בפני הוועדה הרפואית, רשאי היו"ר לאשר התכנסות הוועדה הרפואית העליונה שלא במקומה הקבוע.
- התיקים מועברים ליו"ר ועדות עליונות באגף לצורך מיונם לפי סוג הפגימות, ובהתאם להנחיותיו תרכיב המזכירות הרפואית את הוועדות.
- יו"ר הוועדה הרפואית רשאי להפסיק את הטיפול בערעור, או לדחותו אם ראה שהערעור אינו מגלה עילה, או אינו כולל את הפרטים הנדרשים, או שלא הוגשו נימוקים ומסמכים רפואיים בתוך פרק הזמן הקבוע לכך.

ערעור לבית המשפט על החלטת הוועדה הרפואית העליונה

- נכה זכאי להגיש ערעור על החלטה של הוועדה הרפואית העליונה לבית המשפט המחוזי במחוז בו נערכה הוועדה במשך 45 יום מיום קבלת החלטת הוועדה הרפואית העליונה. גם קצין תגמולים זכאי להגיש ערעור על החלטתה של ועדה רפואית עליונה. ערעור כאמור יוגש בשאלה משפטית בלבד.
- לאחר קביעת פסק הדין ע"י בית המשפט המחוזי, יוחזרו התיקים הרפואיים והאישיים למזכירות הרפואית לצורך ביצוע פסק הדין.

כיצד מתנהלת הוועדה הרפואית?

- בפני הוועדה נמצא תיקך הרפואי הכולל חומר רפואי אודות פציעתך/מחלתך שנאסף על ידי קצין התגמולים.
- הבא עמך תעודת זהות וחומר רפואי (סיכומי מחלה, אישורים וכו') שברצונך להציג בפני הוועדה.
- רכז את עיקרי הדברים שברצונך להשמיע.
- הבא בחשבון שהמידע הבסיסי אודות פציעתך/מחלתך ידוע ליו"ר הוועדה, ולכן חשוב כי תשלים את הידוע בפרטים מעודכנים.

בדיקה חוזרת

- בכל מקרה שדרגת נכותך היא זמנית, הנך נדרש להופיע ולהיבדק שנית בפני הוועדה הרפואית לקראת המועד שבו פנה נכותך, או במועד אחר שנקבע לצורך זה.
- בבואך לוועדה, הצג תעודה מזהה ורכז את עיקר דבריך לשינויים שחלו במצב נכותך מאז בדיקתך האחרונה. תוכל, כמובן, להוסיף ולצרף חומר רפואי שתמצא לנכון להביא עמך.
- אם לא תופיע במועד שבו הוזמנת עלולות זכויותיך להיפגע, שכן ברגע שדרגת נכותך לא חודשה מנוע אגף השיקום מלהגיש לך את שירותיו.
- אם הוזמנת ואינך יכול להופיע במועד שנקבע, עליך להודיע על כך מראש למזכירות הוועדה הרפואית, כדי שיקבע לך מועד אחר.
- לפני שתוזמן להיכנס לחדר הוועדה, הרופאים יעינינו במסמכים הרפואיים שנמצאים בתיק שלך. המזכיר יזמין אותך להיכנס לחדר הוועדה. תתבקש להציג תעודה עם תמונה, הרופא יוצג לפניך בשמו ובתחום מומחיותו וכן יוצג לפניך גם המזכיר.
- שים לב, אם אתה מכיר את הרופא בוועדה באופן אישי או כרופא מטפל, רופא זה לא יכול להשתתף בוועדה שתבדוק אותך. במקרה כזה, עליך להודיע על כך לוועדה ותוזמן לוועדה אחרת.

מה יש לפרט בוועדה?

- לפני הבדיקה תתבקש לפרט את הפגיונות/פגיעות שמהן אתה סובל. **כאן עליך לפרט את כל התלונות שלך.** אם יש לך קושי לתפקד בעבודה או שאתה זקוק לעזרה של אדם אחר בביצוע פעולות היום יום כגון: רחצה, הלבשה, נייזות בתוך הבית, אכילה, שמירה על היגיינה אישית, ספר עליהם לרופא.
- באפשרותך להכין מראש מסמך שבו מפורטות התלונות הרפואיות שלך והקשיים שלך לתפקד ולהגישו בוועדה לרופא או למזכיר.
- רצוי להעביר לוועדה הרפואית את המסמכים הרפואיים הרלוונטיים השונים עוד לפני כינוס וההופעה לפני הוועדה הרפואית.
- אם יש לך מסמכים רפואיים נוספים שלא מצויים בתיק, הגש אותם לרופא.
- אתה רשאי להביא לוועדה מלווה (המלווה יכול להיות עורך דין, מתרגם, קרוב משפחה חבר, וכו'). אם קשה לך לפרט את התלונות, המלווה יכול לעשות זאת במקומך.
- התלונות שלך יירשמו בדו"ח הוועדה ותתבקש לחתום שאתה מאשר שאלה הן תלונותיך, וכן לחתום על הסכמה להיבדק על-ידי הרופא.
- הרופא יחליט בהתאם לסוג המחלה או הליקוי הרפואי שלך, אם יש צורך לבדוק אותך. הבדיקה מתבצעת תוך התייחסות לתלונות שצינת ולסוג המחלה שלך.
- מותר לך לבקש מהוועדה להכניס מלווה מטעמך להיות נוכח בעת הבדיקה הגופנית.

סיכום הדיון וקביעת אחוזי הנכות הרפואית

לאחר שתעזוב את חדר הוועדה, הרופא יקריא למזכיר את הממצאים הרפואיים שמצא, ויקבע את החלטתו בהתאם למסמכים הרפואיים שבתיק, התלונות שלך והבדיקה שערך. הרופא קובע את אחוז הנכות לפי רשימת הליקויים שבספר המבחנים. כמו כן, יקבע את תאריך תחילת אחוז הנכות הרפואית, והאם הנכות הרפואית היא לתקופה זמנית או קבועה (לצמיתות).

הפניה לבדיקות נוספות

אם לדעת הוועדה עליך לעבור בדיקות רפואיות נוספות או להמציא מסמכים רפואיים נוספים, היא לא תקבע לך עדיין אחוז נכות רפואית אלא תמתין לחומר הנוסף. במקרה כזה יישלח אליך מכתב, שבו יפורט מה מבקשת

הוועדה. עם קבלת החומר המבוקש, תקבע לך הוועדה את אחוז הנכות הרפואית, אך לא תצטרך להופיע לוועדה פעם נוספת.

חלק ב: זכויות נכים

זכאות לטיפול רפואי:

נכה שנקבעה לו דרגת נכות של 20% ומעלה, מתקבל כאמור כחבר ארגון נכי צה"ל וזכאי לקבל על חשבון המדינה באמצעות משרד הביטחון, טיפול רפואי מלא בארץ ובחו"ל **בנכות המוכרת בלבד**, הכול בהתאם לכללים הקבועים בחוק הנכים, בתקנות מכוחו או בהוראות אגף השיקום.

הטיפול הרפואי כולל בין היתר:

- הפניות לטיפולים אצל רופאים מומחים, הפניות לבתי חולים להמשך מעקב/טיפול רפואי, הפניות לבדיקות עזר רפואיות, הפניות לטיפולי פיזיותרפיה/הידרותפיה;
- תרופות, ציוד עזר רפואי/שיקומי, ציוד אורתופדי, כיסא גלגלים, תותבות;
- טיפול בחמי מרפא, הבראה לחולי אסטמה, טיפול בסולאריום לחולי פסוריאזיס;
- ליווי פיזי לנכה על פי החלטת ועדת מלווים;
- הסעות במונית לטיפולים, החזר הוצאות נסיעה לטיפולים וכו'.

הרופא המוסמך המחוזי מוסמך לאשר תוספת עזרת זולת מסיבות רפואיות לנכה שמצבו הרפואי הוחמר בגין נכותו המוכרת.

חמי מרפא

הטיפול בחמי מרפא נועד לנכי צה"ל הסובלים ממחלות או פציעות אשר מוגדרות בהוראות אגף השיקום כאשר מספר ימי הטיפולים נקבעים על פי סעיפי הליקוי השונים. הטיפולים ניתנים במרחצאות חמי המרפא בטבריה, ים המלח, חמי יואב וחמי געש.

הכרה באיבר זוגי

נכה המוכר על איבר זוגי (כגון: עיניים-אוזניים-ידיים-רגליים-כליות-ריאות) בעל 30% נכות, המבקש לקבל טיפול בגין "בן זוגו" של איבר בו קיימת נכות מוכרת ע"י משהב"ט, רשאי לפנות לרופא המחוזי (ללא צורך בוועדה רפואית) לצורך קביעת "דרגת נכות בלתי מחייבת". נכה שנקבעה לו "נכות בלתי מחייבת" על איבר זוגי, זכאי לשירותים רפואיים ולהטבות רפואיות כגון: טיפול רפואי, רכב רפואי, ציוד רפואי, סיוע בדיוור, לימודים, וכו'.

פירוט מסלולי השיקום הקיימים:

מחוזות השיקום מציעים מספר מסלולי שיקום לנכים שאין להם מקצוע או שזקוקים להסבה מקצועית עקב הנכות או שהפסידו את מקום עבודתם עקב הפגיעה או הנכות, או בשל צמצומים במקום העבודה. תוכנית השיקום נבנית בהתאם לכישורי הנכה, השכלתו, נטיותיו המקצועיות וביחס לנכות המוכרת ולמגבלות הרפואיות.

מסלולי השיקום הקיימים במסגרת האגף הם:

1. סידור והשמה בעבודה שכירה; במסגרת זו, זכאי הנכה לקבל שירותי השמה באמצעות אגף השיקום. נכה המועמד להשמה שנרשם כמועמד לסידור בעבודה ולא סירב להצעות עבודה, זכאי לתשלום תגמול כמחוסר פרנסה.

2. שיקום כלכלי עצמאי; במסגרת זו, זכאי הנכה לסיוע (כהלוואה) להקמת עסק עצמאי שנועד ליצירת מקור פרנסה. במקרים מסוימים, כמפורט להלן, זכאי הנכה לסיוע בתשלום מיסים לרכישת רכב שיקומי. נכה הזכאי

לתגמול חודשי המבקש סיוע לשיקומו בעסק עצמאי, יפנה לעובד המטפל בלשכת השיקום להיוועץ בו ולקבל מידע על אפשרויות הסיוע במסלול זה.

3. הכשרה מקצועית או השכלה גבוהה. במסגרת זו, זכאי הנכה להשתתפות בתשלום שכ"ל ללימודים אקדמיים במוסדות המאושרים ע"י המועצה להשכלה גבוהה בהתאם לנהוג במוסד מוכר. השתתפות משרד הביטחון ללימודים אקדמיים כולל מכללות עומד על סך של עד 22.000 ₪, בהתאם לקבלות שיוגשו.

על הנכה לבחור באחד מהמסלולים הנ"ל.

שיקום חוזר: נכה שקיבל אמצעי שיקום ושיקומו נכשל יהיה זכאי לשיקום חוזר אם נכותו המוכרת היוותה גורם עיקרי בכישלון השיקום או אם חלה החמרה במצבו.

סיוע בלימודים טרום מקצועיים כגון: הכנה להשגת תעודת בגרות או לימודי מכינה קדם- אקדמית

נכה שדרגת נכותו 20% ומעלה הזקוק ללימודי הכנה (להשלמת בגרות או לשיפורה) זכאי למימון חד-פעמי של לימודים אלה (לדוגמה: הכנה להשגת תעודת בגרות או לימודי מכינה קדם- אקדמית).

תשלום דמי מחיה (קיום) בתקופת הלימודים:

נכה זכאי לתשלום חודשי של דמי מחייה בזמן לימודיו בפועל, אם תכנית הלימודים אינה מאפשרת לו לעבוד. שיעור דמי המחיה ותנאיהם משולמים על פי דרגת נכותו ומצבו המשפחתי.

סיוע בתשלום מיסים לרכישת רכב שיקומי:

נכה שנקבעה לו דרגת נכות בשיעור של 25% עד 49%, ואינו זכאי לרכב רפואי, שבחר בתכנית שיקום כלכלי עצמאי, או המשוקם בעבודה שכירה אשר ביצוע תפקידו ועבודתו מצריכים רכב - זכאי לתשלום מיסים לרכישת הרכב בהתאם להחלטת ועדת השיקום. ניתן לממש זכאות אחת ל-5 שנים. הסיוע יינתן לפי רכב מסחרי יציג עד 2,500 סמ"ק או רכב נוסעים יציג (פרטי) עד 1,600 סמ"ק.

תשלום תגמול מחוסר פרנסה (חפ"ר):

נכה המועמד להשמה בעבודה ונרשם במחוז השיקום כמועמד לסידור בעבודה ולא סירב להצעות עבודה - זכאי לתשלום תגמול כמחוסר פרנסה בהתאם לקריטריונים המפורטים בהוראות האגף כל עוד לא סודר בעבודה סדירה.

טיפול נפשי:

נכה בעל אחוזי נכות בתחום הנפשי זכאי לטיפול נפשי אשר נועד לתת לו כלים לתפקוד טוב יותר במישור האישי והמשפחתי, ללוות בבניית תכנית שיקומית, לתמוך ולחזק כוחות קיימים החיוניים להמשך תפקודו היומיומי.

סיוע בחונכות ושיעורי עזר:

חונכות: שירותי חונכות יינתנו לנכים הסובלים מפגיעה נפשית או פגיעת ראש בדרגות נכות מ-20% ומעלה, או לנכים בדרגת נכות 100% בכל סוגי הנכות, כאשר הם זקוקים לעזרה ולהכוונה בצרכים תפקודיים וחברתיים (כגון: פתיחת חשבון בנק וכו').

שיעורי עזר: יינתנו לנכים הסובלים מפגיעה נפשית או פגיעת ראש בדרגת נכות 20% ומעלה או לנכים בדרגת נכות 100% בכל סוגי הפגיעה, כאשר הם אינם ניתנים לשיקום וזקוקים להעשרה אישית.

פירוט התגמולים המשולמים לנכי צה"ל בהתאם לדרגת הנכות:

תגמול בגין אחוזי נכות: נכה בדרגת נכות 20 אחוז ומעלה שהגיש תביעה לראשונה לאחר 1.1.1996 זכאי לתגמול חודשי. גובה התגמול נקבע בהתאם לדרגת נכותו.

תוספת תגמול עבור נכות מיוחדת (+100%): נכה שנקבעה לו דרגת נכות מיוחדת, יקבל תוספת של 40 אחוזים לתגמול הקובע לנכה בדרגת נכות 100%.

תגמול תקנות טיפול רפואי (תט"ר): נכה אשר עקב נכותו המוכרת נאלץ להיעדר ממקום עבודתו עקב מחלה/אשפוז/טיפול רפואי ממושך או יציאה לטיפולים רפואיים בחמי מרפא/הבראה או אשפוז, רשאי לפנות לרופא המוסמך במחוזו ולבקש אישור לתשלום תגמול טיפול רפואי.

תגמול מיוחד לנכים (תג"מ 6): נכה המוכר בגין פגימת נפש/ראש שדרגת נכותו 20% ומעלה שאינו בר שיקום ושאינן אפשרות מעשית לשקמו בשל הנכות המוכרת, ישולם לו תגמול מיוחד המבטיח אמצעי קיום בהתאם לקריטריונים המפורטים בהוראות האגף.

תגמול נצרך: נכה שדרגת נכותו היא 50% ומעלה אשר ועדה מוסמכת קבעה כי אינו בר שיקום והחליטה כי הוא "נצרך", ישולם לו תגמול נצרך בהתאם למצבו המשפחתי. תגמול הנצרך כולל בתוכו את התגמול הבסיסי. נכה המקבל קצבה לפי חוק אחר, או תמיכה כספית, או דמי מחייה או הכנסה מכל מקור אחר, תיבדק זכאותו בהתאם להוראות החוק.

נכים מבוגרים מגיל 50 ומעלה זכאים, אם עמדו בתנאים מסוימים, גם לתוספת מיוחדות עקב גילם (כגון: תוספת פרישה מוקדמת, תגמול נוסף לנכה מתבגר, ותוספת לנכה שהגיע לגיל פרישה).

זכאות להטבות ורווחה

הטבות המשולמות מדי חודש, או אחת לשנה, ישולמו ממועד הזכאות.

זכאות לרכב רפואי: נכים בעלי נכות קבועה אשר משתייכים לאחת מהקטגוריות הבאות, זכאים לרכב רפואי:

- א. נכה המוכר על פגימות כוללות 50% ויותר לאחר שיקלול אחוזי הנכות;
- ב. נכה המוכר על 50% ללא שיקלול, כאשר הפגימות במערכת הלוקומוטורית (גפיים תחתונות, אגן ירכיים);
- ג. נכה שדרגת נכותו 55% ללא שיקלול, כאשר 10% מתוכם לפחות הינם על פגיעה במערכת הלוקומוטורית;
- ד. נכה 30% ומעלה גפיים תחתונות בלבד;
- ה. נכה 30% פגוע עמוד שדרה + 10% על גפיים תחתונות;

- זכאות לרכישת רכב רפואי באמצעות סיוע כספי ממשרד הביטחון (85% מענק ו-15% הלוואה) לרכישת הרכב או באמצעות
- נכים בדרגת נכות מיוחדת +100% זכאים "לרכב בבעלות מדינה".
- בנוסף, נכה הזכאי לרכב רפואי, זכאי לתשלום חודשי של 'דמי ניידות' לאחזקת הרכב וכן השתתפות שנתית בביטוח חובה ומקיף, בהתאם לסוג הפגיעה.
- את הרכב הרפואי ניתן להחליף כל 42 חודשים. סוג הרכב ונפח מנוע בהתאם לסוגי הפגימות מפורטים בהוראות הרכב 56.02.

הנחות בתשלום עירוניים (ארנונה לדירה): נכה מדרגת נכות של 10 אחוזים ומעלה זכאי להנחה של 66 אחוזים בגין שטח דירתו שאינה עולה על 70 מ"ר, ולגבי משפחה של יותר מארבע נפשות ההנחה ניתנת בגין 90 מ"ר.

פטור חלקי מתשלום ארנונה בעסק: הפטור החלקי חל גם על בתי עסק שאינם מופעלים מדירת מגורים שבעלות זכאי אגף השיקום. אגף השיקום יבדוק וינפיק את האישור לרשות המקומית על פי כתובת העסק. ההחלטה האם לתת את ההנחה היא בסמכות הרשות המקומית.

הנחה במס רכישה על דירת מגורים: נכה שדרגת נכותו 19% ומעלה זכאי לתשלום מס רכישה בשיעורו המינימאלי הקבוע בחוק גם אם ערכה מחייב מס בשיעור גבוה יותר. הזכאות ניתנת פעמיים בלבד.

החזר דמי חכירה ודמי היוון לנכים בדרגת נכות מיוחדת: נכה שדרגת נכותו הינה 100% מיוחדת זכאי להחזר דמי חכירה שנתיים או לדמי היוון חד פעמיים ניתנים.

פטור מתשלום אגרת טלוויזיה: נכה בדרגות נכות 20% ומעלה זכאי לפטור מתשלום אגרת טלוויזיה.

מענק נישואין: נכה המקבל תגמול חודשי הבא בברית נישואין, או שהחל לחיות עם אישה הידועה בציבור כבת-זוג ונחתם ביניהם הסכם משפטי לחיים משותפים, זכאי למענק נישואין.

מענק לסידור ראשון: נכה שדרגת נכותו +100% מיוחדת, שלא ניתן לו מענק נישואין, שנכנס להתגורר לראשונה בדירת קבע, זכאי ל-70% ממענק נישואין בהתאם לסוג הפגיעה, ועם נישואיו ל-30% הנותרים מהמענק האמור.

מענק השתתפות בתשלום מס הכנסה שנתי: נכה שנמצא במסגרת תעסוקתית או נכה גמלאי שממשכורתו או מגמלתו מנוכה מס הכנסה, זכאי לקבל מענק שנתי בהתאם לדרגת הנכות.

השתתפות בתשלום ביטוח בריאות ממלכתי: נכה בדרגת נכות +100% מיוחדת שעובד או מקבל פנסיה ממקום עבודתו, זכאי להשתתפות בגובה 75% מתשלום בטוח בריאות ממלכתי.

מענק שנתי לציוד ביתי: נכה שדרגת נכותו 20% ומעלה זכאי למענק ציוד שנתי המשולם אוטומטית בתגמול חודשי מרץ מידי שנה.

דמי נסיעה קבועים לנכים שאינם זכאים לרכב:

נכים המשתייכים לאחת מהקטגוריות הבאות זכאים לתשלום חודשי קבוע של דמי נסיעות הניתן כסיוע בניידות:

- א. נכה בעל דרגת נכות 40%-49% בכל סוגי הפגיומות;
- ב. נכה פגוע רגליים בדרגת נכות 19-29%;
- ג. נכה נפגע עמוד שידרה או מחלת פרקים במערכת הלוקומוטורית (מערכת התנועה) בדרגת נכות 19-30%; (שאינם זכאים לרכב רפואי)
- ד. נכים פגועי רגליים בנכות זמנית של 30% ומעלה או בדרגת נכות זמנית 50% ומעלה בכל סוגי הפגיומות שאינם זכאים לדמי ניידות;

מענק הבראה: נכים בעלי 30% ומעלה או נכים המקבלים תג"מ זכאים למענק הבראה אחת לשנה.

מענק דמי חימום: נכים מדרגת נכות 50% ומעלה בפגיעות מסוימות ולפי דרגת נכותם, זכאים אחת לשנה, לדמי חימום המשולמים לפי מספר רמות ואזורי מגורים.

מענק דמי קירור: מענק זה משולם לנכים עבור תקופת הקיץ (מאי עד ספטמבר) בהתאם לאחוזי הנכות, סוג הפגיעה ומקום המגורים, או לנכים הזכאים למזגן אוויר עקב נכותם.

תשלום תוספת מימון צרכים מיוחדים: תשלום זה, הנובע מהנכות, משולם על בסיס דרגת הנכות, גיל הנכה, ומצבו המשפחתי של הנכה.

מענקי בת/בר מצווה של ילדי נכים המתקיימים מתגמולים מיוחדים בלבד: המענק משולם במלאת 13 שנה לבנם או 12 שנה לבתם.

מענקי נישואין של ילדי נכים המתקיימים מתגמולים מיוחדים בלבד: המענק ניתן לרגל נישואי ילדי נכים המתקיימים מתגמולים מיוחדים.

מענק תחילת שנת לימודים לילדי נכים המתקיימים מתגמולי קיום: המענק ניתן כהשתתפות בהוצאות הנדרשות עם תחילת שנת הלימודים לנכים המתקיימים מתגמולי קיום ומשולמים עבור ילד שגילו מ-6 שנים עד 17 שנים.

מענקים לשירותים סוציאליים:

נכה הזקוק לעזרה בצרכים חיוניים יפנה לעובד הרווחה בלשכה בה הוא מטופל לקבלת סיוע בהתאם לקבוע בהוראות האגף הרלוונטיות.

מענק חייל בודד: מענק לחייל בודד על פי אישור צה"ל למי שבעת שירותו נחשב לחייל בודד, או שגר בנפרד מהוריו טרם שירותו הצבאי.

הוצאות נסיעה לאבחון או טיפול פסיכולוגי: מימון הוצאות נסיעה באוטובוס לאבחון או טיפול פסיכולוגי לנכה שאינו בעל רכב רפואי, כאשר האבחון/הטיפול נערך במרחק העולה על 20 ק"מ (לכיוון אחד) ממקום מגוריו.

הוצאות נסיעה ללימודים: מימון הוצאות נסיעה באוטובוס למי שלימודיו אושרו על פי התקנות או למי ששוהה במרכז שיקום.

בני משפחה של נכה מאושפז: הורים, אחים, ילדים, אישה של פצוע מאושפז זכאים להחזרי הוצאות כלכלה, נסיעה והלנה. ההחזר יינתן מיום שחרורו של הפצוע מצה"ל. זכאות מספר הביקורים בשבוע ומספר המבקרים נקבעת בהתאם למצב הפציעה ועל פי הכללים הכתובים בהוראות. יינתן גם החזר אובדן ימי עבודה לבן משפחה אחד, ושטרף לילדי הפצוע או אחיו הקטנים (עד גיל 12) מיום הפציעה/האשפוז.

השתתפות בהוצאות קייטנה לילדי נכים הסובלים מ-PTSD: הזכאות תינתן לזכאי בדרגת נכות 30% ומעלה בגין PTSD, עבור כל ילד עד כיתה יב' בגין קייטנה שנערכת במהלך החופשות שבמסגרת שנת הלימודים (ספטמבר-אוגוסט).

השתתפות בהוצאות צהרון לילדי נכים PTSD: הזכאות תינתן עבור ילדי נכים בדרגת נכות 30% ומעלה בגין PTSD, הלומדים בכיתות א'-ד', כאשר קיים צורך בשהיית הילדים מחוץ לבית בגלל מצבו הנפשי של הנכה.

סיוע בדיוור:

השתתפות במימון שכר דירה: סיוע במימון שכר דירה ניתן כפתרון ביניים שנועד לאפשר לזכאי למצוא פתרון דיוור קבע. תקופה ושיעור הסיוע ניתנים על פי הקריטריונים המפורטים בהוראות האגף.

הלוואות לשכון ודיוור: הסיוע ניתן לזכאי האגף שיקום למטרת רכישת דירה ראשונה, נישואין וסידור ראשון, החלפת דירה, כיסוי חוב הרובץ על בעל דירה בתנאים מעיקים על פי הוכחות.

מענקים לדיוור: הזכאות למענק למטרת רכישת דירה או החלפת דירה הינה חד פעמית לאחת מהזכאויות בלבד, ולמעט בנושא רכישת דירות שבבעלות משהב"ט בהתאם להוראת משרד הביטחון.

מענק להתאמת דירה למגבלותיו של נכה מטעמים רפואיים: המענק ניתן כסיוע להתאמת המבנה של הדירה בה הנכה מתגורר, ולנכה משותק לצורך ביקורים בבית ההורים, בהתאם למגבלותיו הרפואיות הנובעות מנכותו המוכרת ע"י האגף.

הזכאות לסיוע וההחלטה על שיעורי הסיוע הסופיים נקבעים על ידי ועדת הדיוור במחוז בהתאם לדרגת הנכות, סוג הפגיעה ומהות הבקשה, ובכפוף לכללים הנוספים המפורטים בהוראות אגף השיקום.